

capra
advocaten

overheid
onderwijs
zorg

Capra Advocaten
Leon Copes van Cattenburch 56
2585 GC Den Haag

capra.nl

Telefoon 070-364 81 02
den Haag@capra.nl

BTW NL8034 78410.B.01
KvK 27333997

NL30RABO0144972999
BIC RABONL2U

PERSOONLIJK/VERTROUWELIJK

PER E-MAIL

Tweede Kamer der Staten Generaal

T.a.v. [REDACTED]

[REDACTED]@tweedekamer.nl

Datum:

22 april 2022

Onderwerp:

Tweede Kamer der Staten Generaal / Advies
werkomgeving
D33834 [REDACTED] Advies.

Advocaat:

[REDACTED]@capra.nl

Weledelgestrengde [REDACTED]

De Tweede Kamer heeft aan Capra Advocaten de opdracht gegeven om advies uit te brengen aan de Griffier, d.t.v. de directeur Stafdienst HR en/of de Directeur Huisvesting, met betrekking tot de vraag op welke wijze het best kan worden omgegaan met de (anonieme) brief d.d. 10 februari 2022.

De brief is, te beoordelen aan het poststempel, op of omstreeks 10 februari 2022 per post verzonden aan de voormalig fractievoorzitter van de PvdA in de Tweede Kamer, mevrouw L. Ploumen. De brief is op 21 februari 2022 door mevrouw Ploumen ter hand gesteld aan de (assistent van) de Griffier met het verzoek deze ter kennis te brengen aan de Voorzitter van de Tweede Kamer. De ontvangst van de brief is namens de Griffier op 21 februari 2022 aan haar bevestigd.

De brief beoogt aan mevrouw Ploumen enkele zaken onder de aandacht te brengen.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Op 12 april 2022 is mevrouw Ploumen afgetreden als fractievoorzitter en lid van de Tweede Kamer van, respectievelijk voor de PvdA.

Als gezegd is ons gevraagd advies uit te brengen met betrekking tot de vraag op welke wijze met deze anonieme melding omgegaan kan worden. In het advies zal ik met betrekking daarmee op hoofdlijnen een aantal scenario's schetsen met daarbij per scenario de daaraan verbonden voor- en nadelen. Hierover zij het volgende opgemerkt.

a. Algemeen

De conclusie lijkt te kunnen zijn dat de brief, ondanks het ontbreken van rechtstreekse toepasselijkheid van binnen de Kamer geldende regelingen, op de juiste plaats terecht is gekomen, namelijk bij de Voorzitter / Presidium van de Tweede Kamer. De brief dient dan ook door de Tweede Kamer te worden afgehandeld. Ter toelichting op deze conclusie dient het volgende.

Vooropgesteld zij, dat de route die is gekozen om de klacht in te dienen enigszins opmerkelijk moet worden geacht. Er is een brief geschreven aan de voormalige voorzitter van de Tweede Kamer fractie van de PvdA, mevrouw Ploumen. In die brief is, zakelijk en samengevat weergegeven, een melding gedaan van ongewenste omgangsvormen en de behandeling van klachten daarover binnen, respectievelijk door de Tweede Kamer.

Mevrouw Ploumen heeft de brief, via de Griffier, door middel van een oplegnotitie ter informatie doorgezonden aan de Voorzitter van de Tweede Kamer. Daarbij is de opmerking geplaatst: "Dit bericht heeft betrekking op de kamerorganisatie.". De oplegnotitie kent een aantal mogelijkheden om aan te kruisen, waaronder 'ter informatie' en 'met het verzoek de behandeling over te nemen'. Die als tweede genoemde optie is echter door mevrouw Ploumen niet aangekruist, zij heeft de brief ter informatie doorgestuurd.

Binnen de Tweede Kamer geldt een aantal regelingen die in deze kwestie van toepassing of richtinggevend zouden kunnen zijn.

Regeling afhandeling anonieme post.

De Tweede Kamer kent een 'Regeling Afhandeling van Anonieme Post'. Die regeling beoogt een 'organisatie brede' regeling te zijn ten behoeve van de afhandeling van anonieme post. Uit de regeling of de beknopte toelichting daarbij kan niet worden afgeleid of deze regeling enkel ziet op de politieke kant van de organisatie, de ambtelijke ondersteuning, of op allebei. Anderzijds wordt in de regeling bij herhaling gesproken over 'de ontvangende dienst', hetgeen erop kan duiden dat de regeling hoofdzakelijk ziet op anonieme post die door de ambtelijke ondersteuning is ontvangen. Dat sluit ook aan bij de definitie van het begrip 'ontvangende dienst' in de regeling die luidt: "De dienst van de ambtelijke organisatie van de Kamer waar de post zonder afzender is binnengekomen." Dat is in deze kwestie echter niet het geval. De post is ontvangen door een politieke partij. In deze regeling wordt een aantal categorieën van post onderscheiden, te weten:

- Anonieme post met een bedreigend karakter,
- Anonieme post met een onbegrijpelijk of niet consistent karakter,
- Anonieme post met een begrijpelijke inhoud
  - Post die vermoedelijk betrekking heeft op verborgen misstanden of onrecht;
  - Overige anonieme post met begrijpelijke inhoud.

De brief in kwestie is anoniem en heeft een begrijpelijke inhoud. Zo bezien zou de brief kunnen vallen onder de anonieme post bedoeld onder het derde gedachtestreepje, eerste subcategorie van de Regeling anonieme post.

Op grond van de regeling wordt anonieme post bedoeld onder het derde gedachtestreepje, eerste subcategorie, doorgezonden aan de Commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven. De commissie registreert de post en beoordeelt of die inhoudelijk behandeld moet worden. Als tot behandeling dient te worden overgegaan, zendt de commissie de post door naar de in dat specifieke geval relevante commissie of het Stafbureau van de Voorzitter, die de verdere inhoudelijke behandeling verzorgt.

Regeling toezicht en handhaving Gedragscode leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en de Gedragscode leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Er is sinds april 2021 voorts een Gedragscode voor de Leden van de Tweede Kamer en een daarbij behorende Regeling ter zake de uitvoering daarvan. In de Gedragscode is een vijftal gedragsregels geformuleerd. Geen van deze gedragsregels heeft betrekking op ongewenste omgangsvormen en/of (seksuele) intimidatie. De gedragsregels zien veeleer op de houding en gedrag tijdens vergaderingen van de Tweede Kamer en op omgaan met vertrouwelijke informatie. Op grond van de Regeling is er een onafhankelijk 'College van onderzoek

integriteit'. Het College heeft tot taak de behandeling van klachten over overtreding van de gedragsregels die in de Gedragscode zijn geformuleerd.

De in deze kwestie aan de orde zijnde brief is rechtstreeks gezonden aan mevrouw Ploumen, de fractievoorzitter van de PvdA. De brief heeft betrekking op de (verondersteld) gebrekkige afhandeling van meldingen van discriminatie en seksuele intimidatie door de Tweede Kamer. In de brief is de (voormalig) fractievoorzitter verzocht om onderzoek te doen naar die gebrekkige afhandeling van meldingen én naar de achterliggende motieven voor het vertrek van een drietal hoge ambtenaren bij de Tweede Kamer. De brief is aan mevrouw Ploumen gericht, omdat zij kennelijk een aanzet had gegeven om meer onderzoek te doen naar grensoverschrijdend gedrag. Op welk initiatief van mevrouw Ploumen exact wordt bedoeld, is onduidelijk.

Op grond van het voorgaande kan worden vastgesteld dat geen van de genoemde regelingen evident rechtstreeks op de melding van toepassing is. De regeling anonieme meldingen is dat niet, omdat deze primair is gericht op de ambtelijke ondersteuning van de Kamer. De brief is gezonden aan een Tweede Kamer fractie.

De gedragscode zou van toepassing kunnen zijn, omdat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat de brief (ook) ziet op gedrag van leden van de Tweede Kamer en afhandeling van meldingen daarvan. Anderzijds moet worden vastgesteld dat de gedragscode geen basis biedt, omdat die geen betrekking heeft op grensoverschrijdend gedrag. De melding valt dus niet onder de gedragscode en dus ook niet onder de Regeling toezicht en handhaving.

b. Wie is verantwoordelijk voor de afhandeling van de melding?

Feit is dat de brief aan de Tweede Kamer is gestuurd. Alleen al vanwege de voorbeeldfunctie van de Tweede Kamer in de Nederlandse maatschappij, is het negeren van de melding en er niets mee doen naar onze mening geen optie en zal deze in behandeling genomen moeten worden. De vraag die dan beantwoord dient te worden is, op welke wijze dat zou moeten of kunnen geschieden.

Hoewel denkbaar zou zijn om de brief terug te sturen aan de Tweede Kamer fractie van de PvdA ter verdere afhandeling (de melding is immers rechtstreeks aan de voormalig fractievoorzitter gericht en zij heeft de melding ter kennisneming aan de Voorzitter gezonden en op de oplegnotitie niet aangegeven dat die de melding zou moeten overnemen om af te handelen) ligt dat wat ons betreft niet voor de hand.

Gekeken naar de geldende regelingen, is mevrouw Ploumen als voormalig voorzitter van een tweede kamer fractie, noch de nieuw te kiezen fractievoorzitter de aangewezen persoon om deze melding in behandeling te nemen. De brief betreft immers niet een misstand binnen de Tweede Kamer fractie van die politieke partij, maar binnen de gehele Tweede Kamer-organisatie, waaronder wellicht ook de Tweede Kamer zelf en de relatie tussen dat orgaan c.q. leden daarvan enerzijds en de kamerorganisatie anderzijds.

Daar staat tegenover dat de schrijver van de brief een bijzondere rol toedicht aan mevrouw Ploumen, namelijk het plegen van onderzoek naar de zaken waarop de melding betrekking heeft. De melder doet dat verzoek rechtstreeks aan haar. Dat laat echter onverlet dat dit uiteindelijk neerkomt op een onderzoek naar de gang van zaken binnen de kamer en/of kamerorganisatie als geheel en die rol heeft een fractievoorzitter nu eenmaal niet.

De brief is nu in handen van de Tweede Kamer als organisatie. Het is daarmee naar onze mening aangewezen om de behandeling van de brief ook binnen de organisatie van de Tweede Kamer ter hand te nemen.

Wij hebben verder onze gedachten laten gaan over de – theoretische – mogelijkheid om de behandeling van de brief bij de Commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven te leggen. Voor de Commissie wordt op grond van de geldende regelingen echter geen rechtstreekse rol gezien. Voor zover een regeling al rechtstreeks van toepassing zou zijn, heeft de Commissie voor de verzoekschriften een doorzendfunctie. De Commissie onderzoekt niet zelf klachten en meldingen.

Voor de volledigheid kan nog de mogelijkheid worden genoemd om het College van onderzoek integriteit te vragen de brief te behandelen. Het College komt naar onze mening bij gebreke van toepasselijkheid van de Gedragscode en Regeling toezicht en handhaving Gedragscode evenmin een op die regeling gebaseerde rol toe. Die bevoegdheid zou dan separaat moeten worden toegekend.

Zien wij het goed dan zou, als de melding ingediend was bij het juiste orgaan, die ingediend zijn bij de Griffier of bij enige directeur van de Tweede Kamer organisatie. In dat geval was de Regeling afhandeling anonieme post zonder twijfel van toepassing geweest en was de melding doorgezonden aan de Commissie voor de Verzoekschriften. Deze had de melding, als deze door de commissie als voldoende concreet zou zijn beoordeeld, conform de regeling doorgezonden aan de Voorzitter / Presidium van de Tweede Kamer ter verdere afhandeling.

Kortom, het lijkt erop neer te komen dat de melding, ondanks het ontbreken van rechtstreekse toepasselijkheid van binnen de Kamer geldende regelingen, op de juiste plaats terecht is gekomen, namelijk bij de Voorzitter / Presidium van de Tweede Kamer. De brief dient dan ook door de Tweede Kamer te worden afgehandeld.

c. Op welke wijze dient de melding te worden afgehandeld?

Om de melding af te kunnen handelen, zal deze onzes inziens teruggedroefd moeten worden bij de ambtelijke organisatie. De brief lijkt in belangrijke mate betrekking te hebben op de door ambtenaren, of beter gezegd: functionarissen van de Tweede Kamer, ervaren discriminatie en intimidatie. Hoewel niet uitgesloten moet worden geacht dat dit zich ook uitstrekt tot de samenwerkingsrelatie tussen het politieke orgaan de Tweede Kamer en de personen die daar werkzaam zijn enerzijds en de ambtelijke ondersteuning anderzijds, behelst de brief hoofdzakelijk de werkomstandigheden van de ambtenaren.

Naar onze mening zal, al dan niet verkennend, onderzoek moeten plaatsvinden naar hetgeen in de melding is gesteld. Het onderzoek dient onzes inziens zodanig te worden ingezet dat zowel het onderzoek, als de besluitvorming die daarop volgt door alle betrokken partijen wordt gedragen. Zo bezien kan het onderzoek zelf plaatsvinden onder toezicht van de Griffier, die de Voorzitter / het Presidium informeert, waarna in gezamenlijkheid tot besluitvorming kan worden overgegaan.

Het verdient naar onze mening namelijk de voorkeur om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de binnen de Kamer geldende regeling op het gebied van afhandeling van anonieme meldingen. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek, zal het aan de Voorzitter / Presidium, en/of de Griffier zijn om vervolgstappen te zetten. Mocht immers uit het onderzoek naar voren komen dat sprake is van misstanden binnen de ambtelijke organisatie, dan is het aan de Griffier om daarop actie te ondernemen. Als sprake is van misstanden in het politieke deel van de organisatie, ligt die rol naar onze mening bij de Voorzitter / Presidium. Indien uit het onderzoek naar voren komt dat sprake is van ongewenste omgangsvormen of andere zaken die zowel het politieke deel, als in het ambtelijke deel van de organisatie betreffen, hebben beiden een verantwoordelijkheid in de afhandeling.

Het behoeft geen betoog dat een uit te voeren onderzoek zeer zorgvuldig zal moeten plaatsvinden. Recente incidenten hebben tot juridische procedures geleid en in die uitspraken is met name de noodzaak van zorgvuldigheid en het belang van de beginselen van proportionaliteit en hoor en wederhoor benadrukt. Dit betekent in de praktijk dat personen naar wier handelen onderzoek wordt gedaan, daardoor niet overvallen mogen worden en bij voorkeur inbreng moeten kunnen hebben op het onderzoek. Daarnaast moeten zij in de gelegenheid worden gesteld om op de inhoud van de resultaten te kunnen reflecteren. Het onderzoek beoogt immers waarheidsvinding. Door het onderzoek proportioneel te laten zijn, wordt zoveel als mogelijk voorkomen dat onnodig schade wordt aangericht aan de belangen van betrokken personen.

Een onderzoek hoeft niet per se onafhankelijk te zijn, wel te allen tijde objectief. Dit betekent onder meer dat de opdrachtgever van het onderzoek geen invloed moet kunnen uitoefenen op de wijze waarop het onderzoek wordt gedaan en op de resultaten daarvan.

Een onderzoek kan op verschillende manieren worden vormgegeven. In alle gevallen is sprake van een te geven (onderzoeks)opdracht. De te beantwoorden onderzoeksvraag komt in overleg met de opdrachtgever tot stand. De onderzoekers dienen binnen de grenzen van die onderzoeksvraag te blijven, maar zijn verder vrij in het vormgeven van het onderzoek. Mocht het zo zijn dat het onderzoek aanleiding geeft tot een verbreding, zal dat eerst kunnen plaatsvinden nadat daarover tussen de onderzoekers en de opdrachtgever afspraken zijn gemaakt.

Voor zover personen gevraagd zal worden om hun medewerking te verlenen aan het onderzoek, zal die medewerking op vrijwillige basis zijn. Niemand kan daartoe worden gedwongen.

Op basis van het onderzoek zal een rapportage worden opgesteld met daarin de bevindingen ten aanzien van de relevante feiten. Het is aan de Griffier, de Voorzitter, dan wel beiden om aan de bevindingen conclusies te verbinden en besluiten te nemen.

Opgemerkt zij voor de volledigheid dat de Tweede Kamer ook zou kunnen besluiten het onderzoek zelf te verrichten. Aan medewerkers van de Kamer kan in dat geval gevraagd worden dat onderzoek te doen en een rapport uit te brengen aan de Griffier. De Griffier informeert vervolgens de Voorzitter en het Presidium. Gelet echter op de behoefte aan objectiviteit en een zekere distantie, ligt deze route naar onze mening minder voor de hand. Ook al zijn de betreffende medewerkers of functionarissen nog zo zorgvuldig, de schijn van beïnvloeding door de opdrachtgever zal moeilijk te vermijden zijn.

Ook voor de volledigheid merken wij op dat besloten zou kunnen worden om het College van onderzoek integriteit de opdracht te geven het onderzoek te verrichten. Bij het in het leven roepen van dit College is immers beoogd dat onafhankelijk te laten zijn. Zoals hiervoor echter al is aangegeven, valt deze kwestie niet onder de paraplu van het College en daarmee is die mogelijkheid er de facto niet.

Naar wij hebben begrepen is de gedachte om de opdracht om onderzoek uit te voeren te beleggen bij Capra Advocaten. Ook andere organisaties verrichten feitenonderzoeken als deze. Ook daaraan kan een dergelijke opdracht gegeven worden. Mocht Capra Advocaten de opdracht worden gegeven om het onderzoek uit te voeren, zal dat plaatsvinden aan de hand van bijgevoegd protocol. De onderzoekers zullen ook andere (senior) medewerkers van Capra Advocaten zijn dan de opstellers van dit advies, bij voorkeur medewerkers van een andere vestiging van Capra Advocaten. Het verdient de voorkeur het onderzoek te laten uitvoeren door medewerkers van Capra Advocaten die geen samenwerkingsrelatie met de Tweede Kamer hebben.

Als het gaat om de wijze waarop het onderzoek vormgegeven moet worden, lijkt het aangewezen om te beginnen met de stelling uit de brief te onderzoeken dat 'omstandigheden en motieven' een rol zouden hebben gespeeld bij het vertrek van drie MT-leden.

De overige in de brief genoemde punten laten zich moeilijk onderzoeken, vooral omdat de schrijver van de brief heeft aangegeven verder niet te willen meewerken en anoniem wil blijven. Dat betekent naar onze mening dat de stelling dat eerdere meldingen van discriminatie en intimidatie door de Kamer niet naar tevredenheid van de indieners van die meldingen zouden zijn afgehandeld heel lastig te onderzoeken is, zonder het te laten uitmonden in een organisatiebreed onderzoek. De schrijver van de brief geeft geen houvast en dus wordt het moeilijk om duidelijk te krijgen wat bij die afhandeling niet goed is gegaan c.q. wat onvoldoende zou zijn geweest.

Onderzoek naar de mogelijke discrepantie tussen het niet verder onderzoeken van meldingen en het wel gelasten van een onderzoek naar [REDACTED] ligt om dezelfde reden minder voor de hand. Die kwestie is onderzocht, dat onderzoek is afgerond. De besluitvorming die daarop is gevolgd is dat ook.

De indiener van de brief is onbekend en lijkt, als dat al anders zou zijn of anders zou worden, gelet op hetgeen daarin is opgemerkt niet bereid om zijn of haar medewerking te verlenen aan het onderzoek. Wel kan als gezegd over c.q. bij de door de schrijver genoemde drie gewezen MT-leden informatie worden opgevraagd met betrekking tot de door de melder genoemde 'omstandigheden en motieven' die een rol zouden hebben gespeeld bij hun vertrek. De schrijver van de brief geeft immers aan dat omgangsvormen binnen de organisatie bij hun vertrek een belangrijke rol hebben gespeeld. Geadviseerd wordt om met deze personen interviews te houden. Afhankelijk van hetgeen daaruit naar voren komt, kan wellicht ook met anderen gesproken worden. Wellicht ook kan naar aanleiding daarvan reden ontstaan om de scope van het onderzoek alsnog uit te breiden.

Zoals hiervoor reeds is aangegeven, wordt geadviseerd om niet direct een breed onderzoek te gelasten, doch stapsgewijs en proportioneel te opereren.

d. Stappenplan.

1. Opdrachtverlening en formulering onderzoeksoopdracht.
2. Opvragen van het rapport van Triple i Human Capital uit 2018.
3. Interviews met [REDACTED]
4. Opvragen van documenten met betrekking tot het vertrek van deze oud-medewerkers.
5. Interviews met eventuele andere personen ten aanzien waarvan uit de tot dit moment gevoerde gesprekken is gebleken dat die kennis hebben van, of ten aanzien van wie is aangegeven dat zij in negatieve zin hebben bijgedragen aan de door de schrijver van de brief genoemde discriminatie en (seksuele) intimidatie c.q. het vertrek van de genoemde drie gewezen MT-leden.
6. Opstellen concept rapportage;
7. In het geval uit het onderzoek naar voren komt dat sprake is van intimidatie en/of discriminatie en dat van individuele personen komt vast te staan dat die daarin een rol hebben gespeeld, het conceptrapport in het kader van hoor en wederhoor aan deze personen voorleggen voor commentaar;
8. Definitief rapport opstellen en aanbieden aan de Griffier. De Griffier bericht de Voorzitter en het Presidium.

e. Conclusie

Op grond van het voorgaande kan worden geconcludeerd dat binnen de Tweede Kamer der Staten-Generaal geen regeling voorhanden is waar onderhavige melding onder kan worden geschaard. De regeling die het meest de lading dekt is de Regeling afhandeling anonieme post. Als de melding zou zijn gezonden aan de ambtelijke organisatie, had deze op grond van de Regeling, via de Commissie van Verzoekschriften en Burgerinitiatieven aan de Voorzitter / Presidium gezonden moeten worden ter verdere afhandeling.

Gelet op de aard en inhoud van de brief lijkt het voor de hand te liggen dat onderzoek wordt gedaan naar aanleiding van de melding. De verantwoordelijkheid daarvoor wordt gedeeld door

de Voorzitter / Presidium enerzijds en de Griffier anderzijds. De Griffier houdt toezicht op het onderzoek en die informeert de Voorzitter en het Presidium informeert. Eventuele besluitvorming geschiedt in gezamenlijkheid. Het uit te voeren onderzoek dient in alle gevallen plaats te vinden aan de hand van de beginselen van zorgvuldigheid, proportionaliteit en hoor en wederhoor.

Graag lichten wij daar waar nodig dit advies nader toe en gaan wij met je in overleg over de te zetten stappen.

Met vriendelijke groet,

capra
advocaten

overheid
onderwijs
zorg

Capra Advocaten
Loan Copes van Cottenburgh 56
2585 GC Den Haag

capra.nl

Telefoon 070-364 81 02
denhaag@capra.nl

BTW NL8034.78.410.B.01
KvK 27333997

NL30RAB00144972599
BIC RABONL2U

PER E-MAIL

Het Presidium van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

D.t.v. [redacted]

T.a.v. [redacted]

[redacted]@tweedekamer.nl

Datum:

13 mei 2022

Onderwerp:

Tweede Kamer der Staten-Generaal / Advies
werkomgeving. D33834 [redacted] Advies.

Advocaat:

[redacted]
[redacted]@capra.nl

Geacht Presidium,

Op of omstreeks 10 februari 2022 is een anonieme brief per post verzonden aan de voormalig fractievoorzitter van de PvdA in de Tweede Kamer, mevrouw L. Ploumen. De brief is door haar op 21 februari 2022 ter hand gesteld aan de (assistent van) de Griffier met het verzoek deze ter kennis te brengen aan de Voorzitter van de Tweede Kamer. De ontvangst van de brief is namens de Griffier op 21 februari 2022 aan mevrouw Ploumen bevestigd. De brief beoogt aan mevrouw Ploumen enkele zaken onder de aandacht te brengen, te weten het verzoek onderzoek te doen naar het vermoeden van onjuiste klachtafhandeling, ongewenste omgangsvormen, machtsmisbruik en intimidatie.

Samenvatting conclusie en advies

Het onderwerp van de veilige werkomgeving, intimidatie en discriminatie raakt sterk aan de actualiteit en de Tweede Kamer als centrum van de democratie in Nederland heeft in dit verband een sterke voorbeeldfunctie. Daarnaast is de schrijver van de brief weliswaar anoniem, maar de inhoud zelf is voldoende concreet en biedt voldoende houvast voor een behandeling daarvan. Dit maakt dat naar onze mening de brief niet genegeerd kan worden. De genoemde actualiteit brengt ook met zich mee dat zorgvuldigheid voorop staat, daar waar het gaat om het behandelen van, al dan niet anonieme, meldingen op dit punt.

Ondanks het ontbreken van rechtstreekse toepasselijkheid van binnen de Kamer geldende regelingen, lijkt de brief op de juiste plaats terecht te zijn gekomen, namelijk bij de Voorzitter / het Presidium.

Er kunnen in beginsel vier manieren worden geduid om de brief af te handelen, te weten

- Optie 1: niets met de brief doen;
- Optie 2: de brief terugsturen naar de voorzitter van de Tweede Kamer fractie van de Partij van de Arbeid;
- Optie 3: binnen de organisatie een orgaan zoeken om de in de brief vervatte melding te onderzoeken;
- Optie 4: de in de brief vervatte melding laten onderzoeken door een externe partij.

Het advies is om de melding door een externe partij te laten onderzoeken. Als die opdracht aan Capra Advocaten wordt gegeven, zal daarbij het geldende protocol worden gevolgd, waarmee objectiviteit en zorgvuldigheid zijn geborgd. Het feitenonderzoek zal stapsgewijs en proportioneel moeten worden uitgevoerd.

Geadviseerd wordt voorts om de Voorzitter / het Presidium opdrachtgever te laten zijn van het onderzoek. Die opdracht kan door tussenkomst van de Griffier worden belegd bij de externe partij, doch het formele opdrachtgeverschap dient bij de Voorzitter / het Presidium te liggen. Reden daarvoor is dat in het onderzoek gesproken zal moeten worden met de in de brief genoemde voormalig MT-leden en wellicht ook met leden van het huidige MT.

Feiten

Op 10 februari 2022 is een anonieme brief gezonden aan de (voormalig) fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid, mevrouw Ploumen. Deze heeft de brief op 21 februari 2022 ter hand gesteld aan de (secretaresse van) de Griffier met het verzoek deze ter kennis te brengen aan de Voorzitter van de Tweede Kamer. De ontvangst van de brief is namens de Griffier op 21 februari 2022 aan mevrouw Ploumen bevestigd

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Op 12 april 2022 is mevrouw Ploumen afgetreden als fractievoorzitter en lid van de Tweede Kamer van, respectievelijk voor de PvdA.

Uw Presidium heeft de Griffier gevraagd het ertoe te leiden dat advies wordt uitgebracht aan het Presidium ter zake van de vraag op welke wijze met deze anonieme brief moet worden omgegaan. De Griffier heeft hiertoe aan Capra Advocaten de opdracht gegeven om advies uit te brengen.

In onderstaand advies zal de volgende volgorde worden gehanteerd.

- Enkele algemene overwegingen;
- De formele routing van de brief;
- Op welke wijze de melding dient te worden afgehandeld, waarbinnen achtereenvolgens wordt ingegaan op de volgende vier opties:
  - De eerste optie om niets met de brief te doen;
  - De tweede optie is om de brief terug te sturen naar de voorzitter van de Tweede Kamer fractie van de Partij van de Arbeid;
  - De derde optie om binnen de organisatie een orgaan te vinden om de in de brief vervatte melding te onderzoeken;
  - De vierde optie is om onderzoek te laten doen door een externe partij.
- Advies (kort)
- Stappenplan
- Conclusie

a. Algemene overwegingen

[REDACTED]

[REDACTED]

Bekend mag worden verondersteld dat machtsmisbruik, (seksuele) intimidatie en discriminatie in de werkomgeving thans zeer in de belangstelling staan en sprake is van een sterk maatschappelijk debat op dat punt, ook in de Tweede Kamer. Het onderwerp staat hoog op de agenda van de politieke partijen in de Tweede Kamer. De Kamer draagt het belang van een veilige werkomgeving zelf ook actief uit¹. Gewezen wordt daarbij op de voorbeeldfunctie die de Tweede Kamer heeft. Inmiddels is ook een breed onderzoek naar sociale veiligheid geëntameerd.

Het onderwerp van de veilige werkomgeving, intimidatie en discriminatie raakt sterk aan de actualiteit en de Tweede Kamer als centrum van de democratie in Nederland heeft in dit verband een sterke voorbeeldfunctie. Dit brengt ook met zich mee dat zorgvuldigheid voorop staat, daar waar het gaat om het behandelen van, al dan niet anonieme, meldingen op dit punt.

b. De formele routing van de brief

Alvorens in te kunnen gaan op de hiervoor genoemde opties, moet worden gezien of in de routing van de melding en de behandeling daarvan punten zijn gemist.

De conclusie lijkt te kunnen zijn dat de brief, ondanks het ontbreken van rechtstreekse toepasselijkheid van binnen de Kamer geldende regelingen, op de juiste plaats terecht is gekomen, namelijk bij de Voorzitter / Presidium.

Vooropgesteld zij, dat de route die is gekozen om de klacht in te dienen enigszins opmerkelijk is. Er is een brief geschreven aan de voormalige voorzitter van de Tweede Kamer fractie van de PvdA, mevrouw Ploumen. In die brief is, zakelijk en samengevat weergegeven, een melding gedaan van ongewenste omgangsvormen en de behandeling van klachten daarover binnen, respectievelijk door de Tweede Kamer.

Mevrouw Ploumen heeft de brief, via de Griffier, door middel van een oplegnotitie ter informatie doorgezonden aan de Voorzitter van de Tweede Kamer. Daarbij is de opmerking geplaatst: "Dit bericht heeft betrekking op de kamerorganisatie.". De oplegnotitie kent een aantal mogelijkheden om aan te kruisen, waaronder 'ter informatie' en 'met het verzoek de behandeling over te nemen'. Die als tweede genoemde optie is echter door mevrouw Ploumen niet aangekruist, zij heeft de brief ter informatie doorgestuurd.

Binnen de Tweede Kamer geldt een aantal regelingen die in deze kwestie van toepassing of richtinggevend zouden kunnen zijn.

---

¹ https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/uitgelicht/ongewenst-gedrag-en-integriteit

1. Regeling afhandeling anonieme post.

De Tweede Kamer kent een 'Regeling Afhandeling van Anonieme Post'. Die regeling beoogt een 'organisatie brede' regeling te zijn ten behoeve van de afhandeling van anonieme post. Uit de regeling of de beknopte toelichting daarbij kan niet worden afgeleid of deze regeling enkel ziet op de politieke kant van de organisatie, de ambtelijke ondersteuning, of op allebei. Anderzijds wordt in de regeling bij herhaling gesproken over 'de ontvangende dienst', hetgeen erop kan duiden dat de regeling hoofdzakelijk ziet op anonieme post die door de ambtelijke ondersteuning is ontvangen. Dat sluit ook aan bij de definitie van het begrip 'ontvangende dienst' in de regeling die luidt: "De dienst van de ambtelijke organisatie van de Kamer waar de post zonder afzender is binnengekomen." Dat laatste is in deze kwestie echter niet het geval. De post is ontvangen door een politieke partij.

In de Regeling afhandeling anonieme post wordt een aantal categorieën van post onderscheiden, te weten:

- Anonieme post met een bedreigend karakter,
- Anonieme post met een onbegrijpelijk of niet consistent karakter,
- Anonieme post met een begrijpelijke inhoud
  - Post die vermoedelijk betrekking heeft op verborgen misstanden of onrecht;
  - Overige anonieme post met begrijpelijke inhoud.

De brief in kwestie is anoniem en heeft een begrijpelijke inhoud. Zo bezien zou de brief kunnen vallen onder de anonieme post bedoeld onder het derde gedachtestreepje, eerste subcategorie van de Regeling afhandeling anonieme post.

Op grond van de regeling wordt anonieme post bedoeld onder het derde gedachtestreepje, eerste subcategorie, doorgezonden aan de Commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven. De commissie registreert de post en beoordeelt of die inhoudelijk behandeld moet worden. Als tot behandeling dient te worden overgegaan, zendt de commissie de post door naar de in dat specifieke geval relevante commissie of het Stafbureau van de Voorzitter, die de verdere inhoudelijke behandeling verzorgt, aldus de Regeling.

Uit het voorgaande volgt naar onze mening dat als de brief zou zijn gezonden aan de ambtelijke organisatie van de Tweede Kamer, deze via de Commissie voor de Verzoekschriften bij de Voorzitter terecht zou zijn gekomen ter verdere afhandeling.

2. Regeling toezicht en handhaving Gedragscode leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en de Gedragscode leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Er is sinds april 2021 voorts een Gedragscode voor de Leden van de Tweede Kamer en een daarbij behorende Regeling ter zake de uitvoering daarvan. In de Gedragscode is een vijftal gedragsregels geformuleerd. Geen van deze gedragsregels heeft betrekking op ongewenste

omgangsvormen en/of (seksuele) intimidatie. De gedragsregels zien veeleer op de houding en gedrag tijdens vergaderingen van de Tweede Kamer en op omgaan met vertrouwelijke informatie.

Op grond van de Regeling is er een onafhankelijk 'College van onderzoek integriteit'. Het College heeft tot taak de behandeling van klachten over overtreding van de gedragsregels die in de Gedragscode zijn geformuleerd.

De in deze kwestie aan de orde zijnde brief is rechtstreeks gezonden aan mevrouw Ploumen, de fractievoorzitter van de PvdA. De brief heeft betrekking op de (verondersteld) gebrekkige afhandeling van meldingen van discriminatie en seksuele intimidatie door de Tweede Kamer(organisatie). In de brief is de (voormalig) fractievoorzitter verzocht om onderzoek te doen naar die gebrekkige afhandeling van meldingen én naar de achterliggende motieven voor het vertrek van een drietal hoge ambtenaren bij de Tweede Kamer. De brief is aan mevrouw Ploumen gericht, omdat zij kennelijk een aanzet had gegeven om meer onderzoek te doen naar grensoverschrijdend gedrag. Op welk initiatief van mevrouw Ploumen exact wordt bedoeld, is onduidelijk.

De gedragscode zou van toepassing kunnen zijn, omdat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat de brief (ook) ziet op gedrag van leden van de Tweede Kamer en afhandeling van meldingen daarvan. Anderzijds moet worden vastgesteld dat de gedragscode geen basis biedt, omdat die geen betrekking heeft op grensoverschrijdend gedrag. De melding valt dus niet onder de gedragscode en dus ook niet onder de Regeling toezicht en handhaving.

Op grond van het voorgaande kan worden vastgesteld dat geen van de genoemde regelingen evident rechtstreeks op de melding van toepassing is. De regeling anonieme meldingen is dat niet, omdat deze primair is gericht op de ambtelijke ondersteuning van de Kamer. De brief is gezonden aan een Tweede Kamer fractie.

c. Op welke wijze dient de brief te worden afgehandeld?

Optie 1:   Niets doen.

Feit is dat de brief aan de Tweede Kamer is gestuurd. Er is geen (wettelijke) regel te duiden op grond waarvan de Kamer tot het in behandeling nemen van een anonieme melding verplicht zou zijn. Wel is er uiteraard de door de Kamer zelf vastgestelde Regeling afhandeling anonieme post. Uit het bestaan van die regeling kan de daaraan ten grondslag liggende gedachte worden afgeleid dat dergelijke post niet zonder meer terzijde kan worden geschoven. Verondersteld kan worden dat de Kamer als uitgangspunt heeft dat anonieme post bewust wordt beoordeeld op de vraag of de inhoud daarvan tot enige vorm van afhandeling noopt.

Verder merken wij op dat alleen al vanwege de hiervoor reeds genoemde voorbeeldfunctie van de Tweede Kamer in de Nederlandse maatschappij, het negeren van de melding en er

niets mee doen naar onze mening geen optie is en zal deze in behandeling genomen moeten worden.

Daarnaast geldt dat de brief voldoende concrete elementen bevat om een behandeling ervan noodzakelijk te maken. Het is geen algemene klacht die bij gebrek aan concreet houvast terzijde kan worden geschoven. De schrijver van de brief is anoniem, de inhoud is dat niet.

De vraag die vervolgens beantwoord dient te worden is, op welke wijze de behandeling van de brief zou moeten of kunnen geschieden. Daarop zal in de navolgende opties nader worden ingegaan.

Optie 2. Terugzenden aan de voorzitter van de Tweede Kamer fractie van de Partij van de Arbeid.

Hoewel denkbaar zou zijn om de brief terug te sturen aan de Tweede Kamer fractie van de PvdA ter verdere afhandeling (de melding is immers rechtstreeks aan de voormalig fractievoorzitter gericht en zij heeft de melding ter kennisneming aan de Voorzitter gezonden en op de oplegnotitie niet aangegeven dat die de melding zou moeten overnemen om af te handelen) ligt dat wat ons betreft niet voor de hand.

Gelet op de de geldende regelingen, is mevrouw Ploumen als voormalig voorzitter van een tweede kamer fractie, noch de nieuw te kiezen fractievoorzitter de aangewezen persoon om deze melding in behandeling te nemen. De brief betreft immers niet een misstand binnen de Tweede Kamer fractie van die politieke partij, maar binnen de gehele Tweede Kamer-organisatie, waaronder wellicht ook de Tweede Kamer zelf en de relatie tussen dat orgaan c.q. leden daarvan enerzijds en de kamerorganisatie anderzijds.

Daar staat tegenover dat de schrijver van de brief een bijzondere rol toedicht aan mevrouw Ploumen, namelijk het plegen van onderzoek naar de zaken waarop de melding betrekking heeft. De melder doet dat verzoek rechtstreeks aan haar. Dat laat echter onverlet dat dit uiteindelijk neerkomt op een onderzoek naar de gang van zaken binnen de kamer en/of kamerorganisatie als geheel en die rol heeft een fractievoorzitter van een politieke partij nu eenmaal niet.

Optie 3: Het zoeken van een orgaan binnen de Tweede Kamer dat voor afhandeling kan zorgdragen.

De brief is nu in handen van de Tweede Kamer als organisatie. Het is daarmee naar onze mening aangewezen om de behandeling van de brief ook binnen de organisatie van de Tweede Kamer ter hand te nemen.

Wij hebben verder onze gedachten laten gaan over de – theoretische – mogelijkheid om de behandeling van de brief bij de Commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven te leggen. Voor de Commissie wordt op grond van de geldende regelingen echter geen rechtstreekse rol gezien. Voor zover een regeling al rechtstreeks van toepassing zou zijn,

heeft de Commissie voor de verzoekschriften een doorzendfunctie. De Commissie onderzoekt niet zelf klachten en meldingen.

Voor de volledigheid kan nog de mogelijkheid worden genoemd om het College van onderzoek integriteit te vragen de brief te behandelen. Het College komt naar onze mening bij gebreke van toepasselijkheid van de Gedragscode en Regeling toezicht en handhaving Gedragscode evenmin een op die (of enig andere) regeling gebaseerde rol toe. Die bevoegdheid zou dan separaat moeten worden toegekend.

Zien wij het goed dan zou, als de melding ingediend was bij het juiste orgaan, die ingediend zijn bij de Griffier of bij enige directeur van de Tweede Kamer organisatie. In dat geval was de Regeling afhandeling anonieme post zonder twijfel van toepassing geweest en was de melding doorgezonden aan de Commissie voor de Verzoekschriften. Deze had de melding, als deze door de commissie als voldoende concreet zou zijn beoordeeld, conform de regeling doorgezonden aan de Voorzitter / Presidium van de Tweede Kamer ter verdere afhandeling.

Kortom, het lijkt erop neer te komen dat de melding, ondanks het ontbreken van rechtstreekse toepasselijkheid van binnen de Kamer geldende regelingen, op de juiste plaats terecht is gekomen, namelijk bij de Voorzitter / Presidium van de Tweede Kamer. De brief kan niet door een ander college of orgaan binnen de Tweede Kamer worden afgehandeld.

Optie 4:   Onderzoek door een externe partij.

Om de melding af te kunnen handelen, zal deze, c.q. de relevante feiten onzes inziens onderzocht moeten worden. Capra Advocaten kan dat feitenonderzoek als opdrachtnemer verrichten. Opgemerkt zij voor de volledigheid dat de Tweede Kamer ook zou kunnen besluiten het onderzoek zelf te verrichten. Aan medewerkers van de Kamer kan in dat geval gevraagd worden dat onderzoek te doen en een rapport uit te brengen aan het Presidium. Gelet echter op de behoefte aan objectiviteit en een zekere distantie, ligt deze route naar onze mening minder voor de hand. Ook al zijn de betreffende medewerkers of functionarissen nog zo zorgvuldig, de schijn van beïnvloeding door de opdrachtgever zal moeilijk te vermijden zijn.

Het onderzoek dient er als volgt uit te zien.

De brief lijkt in belangrijke mate betrekking te hebben op de door ambtenaren, of beter gezegd: functionarissen van de Tweede Kamer, ervaren discriminatie en intimidatie. Hoewel niet uitgesloten moet worden geacht dat dit zich ook uitstrekt tot de samenwerkingsrelatie tussen het politieke orgaan de Tweede Kamer en de personen die daar werkzaam zijn enerzijds en de ambtelijke ondersteuning anderzijds, lijkt de schrijver van de brief zich hoofdzakelijk te richten op de werkomstandigheden van de bij de Tweede Kamer werkzame ambtenaren. Dat gezegd zijnde, gaat het in de brief om door het Presidium en de Kamer benoemde functionarissen.

Naar onze mening zal, al dan niet verkennend, onderzoek moeten plaatsvinden naar hetgeen in de melding is gesteld. Het onderzoek dient onzes inziens zodanig te worden ingezet dat zowel het onderzoek, als de besluitvorming die daarop volgt door zowel het Presidium, als de Griffier wordt gedragen.

Gelet op de primaire focus van het onderzoek, te weten de omstandigheden rond het vertrek van drie hoge – door Presidium, respectievelijk de Kamer benoemde – ambtenaren dient het Presidium formeel opdrachtgever te zijn van het onderzoek. Die opdracht kan door tussenkomst van de Griffier, aan een externe partij worden gegeven. De Griffier kan naar onze mening niet zelf opdrachtgever zijn.

Het verdient naar onze mening verder de voorkeur om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de binnen de Kamer geldende regeling op het gebied van afhandeling van anonieme meldingen. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek, zal het aan de Voorzitter / Presidium, en/of de Griffier zijn om vervolgstappen te zetten. Mocht immers uit het onderzoek naar voren komen dat sprake is (geweest) van misstanden binnen de ambtelijke organisatie, dan is het aan de Griffier om daarop al dan niet actie te ondernemen. Als echter sprake is van misstanden in het politieke deel van de organisatie, ligt die rol naar onze mening bij de Voorzitter / Presidium. Indien uit het onderzoek naar voren komt dat sprake is van ongewenste omgangsvormen of andere zaken die zowel het politieke deel, als in het ambtelijke deel van de organisatie betreffen, in die zin dat personen uit beide organisatieonderdelen daarbij zijn betrokken, hebben beiden een verantwoordelijkheid in de afhandeling van in het Presidium genomen besluiten.

Het behoeft voorts geen betoog dat een uit te voeren onderzoek zeer zorgvuldig zal moeten plaatsvinden. Zoals hiervoor al is aangegeven, betreft het een zeer gevoelig onderwerp waarover een brede maatschappelijke discussie gaande is. De Tweede Kamer is een organisatie die in Nederland onder een vergrootglas ligt. Recente incidenten hebben tot juridische procedures geleid en in die uitspraken is met name de noodzaak van zorgvuldigheid en het belang van de beginselen van proportionaliteit en hoor en wederhoor benadrukt. Dit betekent in de praktijk dat personen naar wier handelen onderzoek wordt gedaan, daardoor niet overvallen mogen worden en bij voorkeur inbreng moeten kunnen hebben op het onderzoek. Daarnaast moeten zij in de gelegenheid worden gesteld om op de inhoud van de resultaten te kunnen reflecteren. Het onderzoek beoogt immers waarheidsvinding. Door het onderzoek proportioneel te laten zijn, wordt zoveel als mogelijk voorkomen dat onnodig schade wordt aangericht aan de belangen van betrokken personen.

Een onderzoek hoeft niet per se onafhankelijk te zijn, wel te allen tijde objectief. Dit betekent onder meer dat de opdrachtgever van het onderzoek geen invloed moet kunnen uitoefenen op de wijze waarop het onderzoek wordt gedaan en op de resultaten daarvan.

Een onderzoek kan op verschillende manieren worden vormgegeven. In alle gevallen is sprake van een te geven (onderzoeks)opdracht. De te beantwoorden onderzoeksvraag komt in overleg met de opdrachtgever tot stand. De onderzoekers dienen binnen de grenzen van die onderzoeksvraag te blijven, maar zijn verder vrij in het vormgeven van het onderzoek.

Mocht het zo zijn dat het onderzoek aanleiding geeft tot een verbreding van de onderzoeksvraag, zal dat eerst kunnen plaatsvinden nadat daarover tussen de onderzoekers en de opdrachtgever afspraken zijn gemaakt.

Voor zover personen gevraagd zal worden om hun medewerking te verlenen aan het onderzoek, zal die medewerking op vrijwillige basis zijn. Niemand kan daartoe worden gedwongen. De af te leggen verklaringen zijn bij voorkeur niet anoniem. Wel zal daar zorgvuldig mee worden omgegaan. Het rapport en de daaraan ten grondslag liggende informatie zal enkel kenbaar worden gemaakt aan het Presidium, het MT en het Hoofd Stafdienst HR.

Op basis van het onderzoek zal een rapportage worden opgesteld met daarin de bevindingen ten aanzien van de relevante feiten. Het is aan het Presidium, de Voorzitter, de Griffier, dan wel allen om aan de bevindingen conclusies te verbinden en besluiten te nemen.

Naar wij hebben begrepen is de gedachte om de opdracht om onderzoek uit te voeren te beleggen bij Capra Advocaten. Mocht Capra Advocaten de opdracht worden gegeven om het onderzoek uit te voeren, zal dat plaatsvinden aan de hand van bijgevoegd protocol. De onderzoekers zullen ook andere (senior) medewerkers van Capra Advocaten zijn dan de opstellers van dit advies, bij voorkeur medewerkers van een andere vestiging van Capra Advocaten. Het verdient de voorkeur het onderzoek te laten uitvoeren door medewerkers van Capra Advocaten die geen samenwerkingsrelatie met de Tweede Kamer hebben, teneinde de objectiviteit zoveel mogelijk de borgen.

Ten aanzien van het onderwerp van het onderzoek zij nog het volgende opgemerkt. Als het gaat om de wijze waarop het onderzoek vormgegeven moet worden, lijkt het aangewezen om te beginnen met de stelling uit de brief te onderzoeken dat 'omstandigheden en motieven' een rol zouden hebben gespeeld bij het vertrek van drie MT-leden. De overige in de brief genoemde punten laten zich moeilijk onderzoeken, vooral omdat de schrijver van de brief heeft aangegeven verder niet te willen meewerken en anoniem wil blijven. Dat betekent naar onze mening dat de stelling dat eerdere meldingen van discriminatie en intimidatie door de Kamer niet naar tevredenheid van de indieners van die meldingen zouden zijn afgehandeld heel lastig te onderzoeken is, zonder het te laten uitmonden in een organisatiebreed onderzoek. Het inmiddels ingezette organisatiebrede onderzoek naar sociale veiligheid leent zich daar naar onze mening beter voor. De schrijver van de brief geeft geen houvast en dus wordt het moeilijk om duidelijk te krijgen wat bij die afhandeling niet goed is gegaan c.q. wat onvoldoende zou zijn geweest.

Onderzoek naar de mogelijke discrepantie tussen het niet verder onderzoeken van meldingen en het wel gelasten van een onderzoek naar [REDACTED] ligt om dezelfde reden minder voor de hand. Die kwestie is onderzocht, dat onderzoek is afgerond. De besluitvorming die daarop is gevolgd is dat ook. De brief bevat onvoldoende motivering om te rechtvaardigen dat die zaak / onderzoek weer in zijn geheel wordt opgerakeld.

Het onderzoek zal primair plaatsvinden op basis van te houden interviews en beschikbare schriftelijke informatie. In dat verband is van belang dat de indiener van de brief onbekend is en lijkt, als dat al anders zou zijn of anders zou worden, gelet op hetgeen in de brief door hem of haar is opgemerkt niet bereid om enige medewerking te verlenen aan het onderzoek. Wel kan als gezegd over c.q. bij de door de schrijver genoemde drie gewezen MT-leden informatie worden opgevraagd met betrekking tot de door de melder genoemde 'omstandigheden en motieven' die een rol zouden hebben gespeeld bij hun vertrek. De schrijver van de brief geeft immers aan dat omgangsvormen binnen de organisatie bij hun vertrek een belangrijke rol hebben gespeeld. Geadviseerd wordt om met deze personen interviews te houden. Afhankelijk van de vraag of zij daaraan willen meewerken en van hetgeen uit die gesprekken naar voren komt, kan wellicht ook met anderen gesproken worden. Wellicht ook kan naar aanleiding daarvan reden ontstaan om de scope van het onderzoek alsnog uit te breiden.

d. Advies

Zoals hiervoor reeds is aangegeven, wordt geadviseerd om de melding te onderzoeken. In het kader van dit onderzoek wordt geadviseerd om stapsgewijs en proportioneel te opereren en zorgvuldigheid leidend te laten zijn. Een breed onderzoek wordt niet geadviseerd.

e. Stappenplan.

1. Opdrachtverlening door het Presidium en formulering van de onderzoeksopdracht;
2. Opvragen van **het rapport van Triple i Human Capital uit 2018;**
3. Interviews met [REDACTED];
4. Opvragen van documenten met betrekking tot het vertrek van deze oud-functionarissen;
5. Interviews met eventuele andere personen ten aanzien waarvan uit de tot dit moment gevoerde gesprekken is gebleken dat die kennis hebben van, of ten aanzien van wie is aangegeven dat zij in negatieve zin hebben bijgedragen aan de door de schrijver van de brief genoemde discriminatie en(seksuele) intimidatie c.q. het vertrek van de genoemde drie gewezen MT-leden;
6. Daar waar noodzakelijk het plegen van hoor en wederhoor;
7. Opstellen concept rapportage;
8. In het geval uit het onderzoek naar voren komt dat sprake is van intimidatie en/of discriminatie en dat van individuele personen komt vast te staan dat die daarin een rol hebben gespeeld, het conceptrapport in het kader van hoor en wederhoor aan deze personen voorleggen voor commentaar;
9. Definitief rapport opstellen en aanbieden aan het Presidium, door tussenkomst van de Griffier.

f. Conclusie

Op grond van het voorgaande kan worden geconcludeerd dat binnen de Tweede Kamer der Staten-Generaal geen regeling voorhanden is waar onderhavige melding onder kan worden

geschaard. De regeling die het meest de lading dekt is de Regeling afhandeling anonieme post. Als de melding zou zijn gezonden aan de ambtelijke organisatie, had deze op grond van de Regeling, via de Commissie van Verzoekschriften en Burgerinitiatieven aan de Voorzitter / Presidium gezonden moeten worden ter verdere afhandeling.

Gelet op de aard en inhoud van de brief wordt geadviseerd een feitenonderzoek te doen naar aanleiding van die melding. Geadviseerd wordt nadrukkelijk om de brief niet terzijde te schuiven en niets te doen. Evenmin is binnen de Tweede Kamer een gremium beschikbaar dat op grond van enige regeling bevoegd is om de brief in behandeling te nemen.

Geadviseerd wordt voorts om een externe partij, bijvoorbeeld Capra Advocaten, de opdracht te geven het feitenonderzoek te verrichten. De opdracht voor dat onderzoek dient door het Presidium te worden gegeven, al dan niet door tussenkomst van de Griffier. De Griffier kan door het Presidium gevraagd worden toezicht op het onderzoek te houden en de Voorzitter en het Presidium tussentijds te informeren. Eventuele besluitvorming naar aanleiding van het rapport vindt plaats in het Presidium en/of het MT. Het uit te voeren onderzoek dient in alle gevallen plaats te vinden aan de hand van de beginselen van zorgvuldigheid, proportionaliteit en hoor en wederhoor.

Graag lichten wij daar waar nodig dit advies nader toe en gaan wij in overleg over de te zetten stappen.

Hoogachtend,

